

Nr 13

Försvarsutskottets betänkande med anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1972:44 framlagda förslag till lag om ändring i värnpliktslagen (1941:967), m. m. jämte motion.

I propositionen 1972:44 har Kungl. Maj:t under återopande av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 17 mars 1972 föreslagit riksdagen att antaga förslag till lagar om ändring i följande författningar som har beslutats med riksdagen, nämligen värnpliktslagen (1941:967), brottsbalken, militära rättegångslagen (1948:472), lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter samt militärsättningsförordningen (1950:261).

Med anledning av propositionen har i motionen 1972:1638 av herr Hallgren m. fl. (vpk) hemställts att riksdagen upphäver 1 § i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter.

Utskottet

Kungl. Maj:t beslöt den 26 mars 1971 att med tillämpning fr. o. m. den 1 juli 1972 införa ett nytt tjänsteställningssystem inom krigsmakten. Systemet innebär bl. a. att benämningarna officer, underofficer och underbefäl utgår och ersätts med andra gruppbenämningar. Härvid får begreppen regementsofficer och kompaniofficer en annan innebörd än enligt gällande ordning. Den nya terminologin föranleder ändringar i åtskilliga författningar där de nyss återgivna begreppen förekommer. I propositionen föreslås ändringar i författningar som har beslutats med riksdagen.

I propositionen lämnas redogörelser för gällande tjänsteställningssystem och det system som införs den 1 juli 1972. Särskilda motiveringar lämnas till de olika förslagen till författningsändring.

Motionärerna anknyter till förslag om ändring av 1 § lagen angående beslag å vissa skrifter. Enligt deras mening bygger lagen på felaktiga principer och bör avskaffas. Av formella skäl yrkas endast att 1 § skall upphävas.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot de föreslagna författningsändringarna.

Lagen om beslag å vissa skrifter är en komplettering till tryckfrihetsförordningen. Innehållet i lagens första paragraf överensstämmer i det närmaste med 10 kap. 11 § i tryckfrihetsförordningen. Tryckfrihetsförordningen avser tryckt skrift medan lagen gäller skrift som har mångfaldigats på annat sätt än genom tryckpress. Beslag enligt lagen skall prövas av allmän åklagare.

Utskottet finner inte anledning att i detta sammanhang ifrågasätta de

särskilda tvångsmedel som har beslutats för att en skrift, som betraktas som brottslig, inte skall få utöva sin skadeverkan. Motionen 1972:1638 bör inte bifallas.

Beträffande ändring av 27 § värnpliktslagen erinrar utskottet om att till utskottet har remitterats förslag i propositionen 1972:75 om ändring av lagrummet i annat avseende.

Utskottet hemställer

- A. att riksdagen antar de vid propositionen fogade förslagen till
1. lag om ändring i värnpliktslagen (1941:967),
  2. lag om ändring i brottsbalken,
  3. lag om ändring i militära rättegångslagen (1948:472),
  4. lag om ändring i militärsättningsförordningen (1950:261),
- B. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1972:1638 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter

Häriigenom förordnas, att 1 § lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Anträffas vid avdelning av krigsmakten skrift, som mångfaldigats på annat sätt än genom tryckpress, och innefattar dess spridande uppenbart sådan enligt lag straffbar uppvigling att krigsman därigenom kan förledas åsidosätta sin tjänsteplikt, må skriften, efter beslut av befattningshavare som enligt lag har bestraffningsrätt över personal vid avdelningen, tagas i beslag. Är fara i dröjsmål, må även utan sådant beslut åtgärd som nu sagts vidtagas av annan befattningshavare av *officers eller underofficers* grad. Anmälan därom skall dock skyndsamt göras hos befattningshavare som först sagts; denne har att genast pröva, om beslaget skall bestå.

Föreslagen lydelse

1 §

Anträffas vid avdelning av krigsmakten skrift, som mångfaldigats på annat sätt än genom tryckpress, och innefattar dess spridande uppenbart sådan enligt lag straffbar uppvigling att krigsman därigenom kan förledas åsidosätta sin tjänsteplikt, må skriften, efter beslut av befattningshavare som enligt lag har bestraffningsrätt över personal vid avdelningen, tagas i beslag. Är fara i dröjsmål, må även utan sådant beslut åtgärd som nu sagts vidtagas av annan befattningshavare av *lägst fänriks* grad. Anmälan därom skall dock skyndsamt göras hos befattningshavare som först sagts; denne har att genast pröva, om beslaget skall bestå.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

Stockholm den 27 april 1972

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), Gustafsson i Stenkyrka (c), fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Enskog (fp), Gustafsson i Uddevalla (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Brännström (s), Glimnér (c), Pettersson i Lund (s), Virgin (m), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Runesson (s) och Wedén (fp).

